

Potencije i korijeni. Binom, polinom, faktorizacija, izražavanje veličina iz formule (vježba) **Viša razina**

1. Izračunaj:

$$\begin{array}{ll} \text{a) } (-5a)^{2a+6} \cdot (-5a)^{4-5a} \cdot (-5a)^{2a+3} \cdot (-5a)^{a-2} & ((-5a)^{11}) \\ \text{b) } (-5)^{2a+3} : (-5)^{2a-1}; & (625) \\ \text{c) } \frac{x^{3n+2}}{x^{3n-1}} & (x^3) \\ \text{d) } (-3)^{-2}; & \left(\frac{1}{9}\right) \end{array}$$

2. Napiši o obliku potencije s bazom 10: 100, 1000, 0.1, 0.001, 1, 0.00001.

3. Odredite prirodni broj n ako je:

$$\text{a) } 2^{2n} = 4^5 \quad \text{b) } 3 \cdot 9^n = 3^{11} \quad \text{c) } (2^n)^3 \cdot 4 = 2^{11} \quad (5, 5, 3)$$

4. Izračunaj:

$$\begin{array}{ll} \text{a) } \frac{0.1 \cdot 10^2 \cdot 0.1^{-3}}{0.01^{-3} \cdot 100 \cdot 10^{-2}}; & (0.01) \\ \text{b) } \frac{(2\sqrt{7})^2}{14} & (4) \\ \text{c) } 7^{\frac{4}{9}} \cdot 49^{\frac{5}{18}} & (7) \end{array}$$

5. Izračunaj:

$$\begin{array}{ll} \text{a) } \frac{1}{2}(0.25)^{-2} - \frac{3}{8}(-0.5)^{-3}; & (11) \\ \text{b) } \frac{9}{16}(0.375)^{-3} - \frac{81}{256}(0.75)^{-5} & \left(\frac{28}{3}\right) \\ \text{c) } 35^{-4.7} \cdot 7^{5.7} : 5^{-3.7} & \left(\frac{7}{5}\right) \\ \text{d) } \left(\sqrt{3\frac{6}{7}} - \sqrt{1\frac{5}{7}}\right) : \sqrt{\frac{3}{28}} & (2) \end{array}$$

6. Zapiši dane brojeve u znanstvenom obliku:

$$\text{a) } 43\,000; \quad \text{b) } 8\,132\,500; \quad \text{c) } 1\,000\,000, \quad \text{d) } 0.0032; \quad \text{e) } 0.147;$$

7. Izračunaj i rezultat zapiši u znanstvenom obliku:

$$\begin{array}{ll} \text{a) } (5 \cdot 10^7) \cdot (1.7 \cdot 10^4), & \text{b) } (1.6 \cdot 10^{19}) \cdot (2.7 \cdot 10^4); \\ \text{c) } (9 \cdot 10^9) \cdot (4.1 \cdot 10^{-5}); & \text{d) } (9.11 \cdot 10^{-31}) \cdot (9 \cdot 10^9) \end{array}$$

8. Ako je $5^m = 3$, te $3^n = 0.2$, koliko je $m \cdot n$? (-1)

Sastavila: Olga Nerlović

Carpenti tua poma nepotes. Tvoje će jabuke brati unuci. Misli i na budućnost. -Virgilije

9. Prikažite u obliku potencije:

a) s bazom 2: $2^8 + 4^5 + 8^3 + 16^2$ (2¹¹)

b) s bazom 3: $5 \cdot 9^5 + 4 \cdot 27^3 + 8 \cdot 3^9$ (3¹²)

c) s bazom 6: $2^{n-1} \cdot 3^{n+1} - 2^{n+1} \cdot 3^{n-1} + 6^{n-1}$ (6ⁿ)

10. Nakon sređivanja izraza $6c^{\frac{3}{7}} + 4\left(c^{\frac{1}{7}}\right)^3$ dobivamo:

A: $70c^{\frac{3}{7}}$ B: $70c^{\frac{6}{7}}$ C: $10^3\sqrt[7]{c^7}$ D: $10^7\sqrt[7]{c^3}$ (D)

11. Pojednostavni: $\left(\frac{\sqrt[4]{a^3b} - \sqrt[4]{ab^3}}{a\sqrt{b} - b\sqrt{a}}\right)^{-4}$ (a²b²)

12. Pojednostavni: $\sqrt[3]{3\sqrt{3}} \cdot \sqrt{3\sqrt{3}}$ ($\frac{1}{\sqrt[4]{3}}$)

13. Ako je $2^{10} \cdot 5^{12} = n \cdot 10^8$, onda je:

A: n=2.5 ,   B: n = 25,   C: n = 250,   D: n = 2 500. (D)

14. Djelomično korjenuj:

a) $2\sqrt{7} \cdot 5\sqrt{14}$;   e) $\sqrt[3]{108}$
b) $\sqrt{9x^2y}$;   f) $\sqrt[n]{2a^{n+1}}$;
c) $\sqrt{27a^8b^3c^6}$;   g) $\sqrt[n+1]{x^{n+3}y^{n+5}}$;
d) $\sqrt[3]{16}$;

R: a) $70\sqrt{2}$;   b) $3x\sqrt{xy}$;   f) $a^n\sqrt{2a}$ g) $xy^{n+1}\sqrt{x^2y^4}$

15. Unesi pod znak korijena:

a) $2\sqrt{5}$;
b) $ab\sqrt{\frac{a}{b}}$;
c) $\frac{x-y}{y}\sqrt{\frac{y^3}{xy-y^2}}$; ($\sqrt{x-y}$)
d) $xy^2\sqrt{x^2y^3}$;

16. Racionaliziraj nazivnik:

a) $\frac{a}{\sqrt{a}}$;   b) $\frac{\sqrt{3}}{3-\sqrt{3}}$ c) $\frac{\sqrt{a}-\sqrt{b}}{\sqrt{a}+\sqrt{b}}$;

17. Za $x \geq \frac{3}{2}$ izraz $\sqrt{4x^2 - 12x + 9}$ jednak je:

Sastavila: Olga Nerlović

Carpenti tua poma nepotes. Tvoje će jabuke brati unuci. Misli i na budućnost. -Virgilije

A: $2x + 3$; B: $-2x + 3$; C: $2x - 3$; D: $-2x - 3$; (C)

18. Vrijednost izraza $|\sqrt{17} - 2| - |3 - \sqrt{17}|$ jest::

A: $2\sqrt{17} - 1$; B: 1; C: -5; D: $2\sqrt{17} - 5$ (B)

19. Kapljica vode ima prosječnu masu od 0.08 g. koliko je kapljica vode u $1m^3$ vode? ($1.25 \cdot 10^{10}$)

20. Kvadriraj:

a) $(2x^2 - 1)^2$; d) $(-1 + x)^2$;
b) $(x^2 + 2yz^2)^2$; e) $(-2a - 3b)^2$;
c) $(\frac{1}{2}a - \frac{b}{3})^2$;

R: e) $4a^2 + 12ab + 9b^1$

21. Dopuni izraz tako da dobiveni izraz možeš zapisati kao kvadrat binoma:

a) $9x^2 + \underline{\hspace{2cm}} + 25$; b) $\frac{1}{49}a^2 - \underline{\hspace{2cm}} + \frac{4}{9}b^2$.

R: a) $30x$; b) $\frac{4}{21}ab$

22. Pojednostavi:

a) $(2a - b)(2a + b)$; b) $(\frac{1}{3}x - y)(\frac{1}{3}x + y)$; c) $(3x^2 - 5y)(3x^2 + 5y)$;

23. Rastavi na faktore:

a) $-1 - 2x - x^2$ $(-(1 + x)^2)$
b) $x(1 - 2y) - 1 + 2y$ $((1 - 2y)(x - 1))$
c) $(a - b)^2 - (a + b)^2$
d) $a^2 + b^2 - c^2 + 2ab$ $((a + b - c)(a + b + c))$
e) $(a - b)(a + b)^2 - 4ab(a - b)$ $((a - b)^3)$
f) $1 - 8xy - x^2 - 16y^2$ $((1 - x - 4y)(1 + x + 4y))$
g) $(x^2 - 2x)^2 + 2x^2 - 4x + 1$ $((x - 1)^4)$
h) $9 - (2c - 1)^2$ $(4(2 - c)(1 + c))$
i) $1 - (8a - 3)^2$ $(-8(2a - 1)(4a - 1))$

24. Skrati razlomak:

a) $\frac{ab}{a^2b - ab^2}$; b) $\frac{3a^2 + 4ab}{9a^2b - 16b^3}$;

Sastavila: Olga Nerlović

Carpenti tua poma nepotes. Tvoje će jabuke brati unuci. Misli i na budućnost. -Virgilije

c) $\frac{5a+5b}{a^2-b^2};$

d) $\frac{4x^2y^3(x-y)}{6x^3y^2(y-x)};$

e) $\frac{7x^3}{14x^2-21x};$

f) $\frac{4a^2-b^2}{4a^2-4ab+b^2}$

g) $\frac{a^2+b^2-c^2+2ab}{(a+b+c)a+(a+b+c)c}$

R: a) $\frac{1}{a-b};$ b) $\frac{a}{b(3a-4b)};$ c) $\frac{5}{a-b};$ d) $-\frac{2y}{3x};$ e) $\frac{x^2}{2x-3};$ f) $\frac{2a+b}{2a-b};$ g) $\frac{a+b-c}{a+c}$

25. Pojednostavniti:

a) $\frac{a+3}{3} + \frac{a+7}{7} + \frac{11a}{21};$ (a + 2)

b) $\frac{3x+8}{2x} - \frac{2x+8}{2x}$ $\left(\frac{1}{2}\right)$

c) $2x - \frac{4x-3}{2-x}$ $\left(\frac{3-2x^2}{2-x}\right)$

d) $\frac{a^{-3}+b^{-3}}{a^2-ab+b^2} \cdot a^3b^3$ (a + b)

e) $\left(\frac{x}{x+y} - \frac{x^2}{x^2-y^2}\right) : \left(\frac{x^2}{x+y} - \frac{x^3}{x^2+2xy+y^2}\right);$ $\left(\frac{x+y}{x(y-x)}\right)$

26. Izračunaj vrijednost izraza:

$\frac{x^{-3}+8}{x^{-2}-2x^{-1}+4}$ ako je $x = 0.5$ (4)

27. Iz formule $t = \frac{s+r}{s-r}$ odredite:

a) s-?   A: $s = \frac{r(1+t)}{t-1};$ B: $s = \frac{1-t}{r(1+t)};$ C: $s = \frac{r+t}{r-t}$ (A)

b) r-?   A: $r = \frac{t-1}{s(t+1)};$ B: $r = \frac{s(t-1)}{t+1};$ C: $r = \frac{t+s}{t-s}$ (B)

28. Izrazite veličinu t iz formule $R = s(t - \sqrt{n})$ $\left(t = \frac{R}{s} + \sqrt{n}\right)$

29. Izrazite veličinu r iz formule $\sqrt{n} = A + \frac{s}{r}$ $\left(r = \frac{s}{\sqrt{n}-A}\right)$

30. Ako je $(x-1)(x-3) = 4$, koliko je $(x-2)^2$? (5)

31. Izračunaj $\binom{10}{7}$ (720)

32. Odredite 100. član u raspisu potencije $(x-y)^{101}$. $(-5555x^2y^{99})$

Sastavila: Olga Nerlović

Carpenti tua poma nepotes. Tvoje će jabuke brati unuci. Misli i na budućnost. -Virgilije

33. Vrijednost izraza $a^2 - b^2 + c^2 + 2ac$ za $a = 101, b = 100, c = 99$ jednaka je:

A: $3 \cdot 10^3$

B: $3 \cdot 10^4$

C: $3 \cdot 10^5$

D: $3 \cdot 10^6$

(B)